

OHEISMATERIAALI OPETTAJILLE

Tusina-novellikokoelma on koostettu yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoita ajatellen. Novellit sopivat erinomaisesti opetukseen: niiden avulla voi tarkastella kauhokirjallisuuden keinoja ja rakenteita, mutta ne sopivat aiheiltaan myös keskustelunavaajiksi.

Tässä oheismateriaalissa on kustakin kirjan novellista **MIETI**-kysymys pohdittavaksi yksin tai yhdessä ja **KOKEILE**-tehtävä oman tekstin tuottamiseksi.

HANNU LUNTIALA: KUNNIAN JA OMANTUNNON KAUTTA

MIETI

Mitkä vihjeet auttoivat päättämään, mistä tilanteesta ja millaisista henkilöistä on kyse? Missä kohdassa aloit miettiä, ettei kyseessä ole ihan tavallinen tilanne?

KOKEILE

Jos haluat kokeilla vielä tiiviimpää ilmaisua, kokeile kirjoittaa raapale. Raapale (engl. *drabble*) on tasan sadan sanan mittainen novelli, jossa on alku, keskikohta, käänne ja loppu. Raapaleen genre voi olla mikä tahansa, mutta sen juuret ovat scifi-kirjallisuudessa.

MAGDALENA HAI: ELISAN HUONE

MIETI

Mikä tekee novellista kauhunovellin?

KOKEILE

Miten tavallinen tilanne kääntyy pelottavaksi? Kokeile kirjoittaa tarina, joka alkaa arkisesta tilanteesta mutta muuttuu kauhuksi.

ANNELI KANTO: EVÄÄT

MIETI

Mihin asioihin voit vaikuttaa elämässäsi? Mitkä asiat taas ovat sellaisia, joihin et (täysin) pysty vaikuttamaan elämässäsi?

KOKEILE

Etsi jokin sinua kiinnostava historiallinen tapahtuma tai ajanjakso. Kuvittele, kuka olisit ja miten toimisit noissa olosuhteissa. Kirjoita tästä tarina tai jonkin hetken kuvaus.

MARIKA RIIKONEN: PRINSESSA

MIETI

Mitkä sinun pienet tai isot unelmasi ovat toteutuneet?

KOKEILE

Kuvittele, että jokin sinulle tärkeä asia menee ”kuin elokuvissa”. Kirjoita tästä kuvaus. Voit halutessasi liioitella ja unohtaa realiteetit.

ALEXANDRA SALMELA: PUU

MIETI

Miten tulkitset nuorimman kertojan sukupuolen? Millä perusteella? Onko sukupuolella merkitystä tarinan kannalta?

KOKEILE

Kirjoita pieni kohtaus tai tarina vähintään kahdesta eri näkökulmasta. Voisiko toinen kertoja olla jokin eloton tai epätavallinen, esimerkiksi auto, pehmolelu tai hyttynen?

ROOPE LIPASTI: YÖSUUNNISTUS

MIETI

Mitä yhtymäkohtia novellissa on Hannu ja Kerttu -satuun?

KOKEILE

Valitse jokin tunnettu satu ja kirjoita siitä oma versiosi. Voisiko sadun sijoittaa nykyaikaan? Tai kertoa sivuhenkilön näkökulmasta? Pitääkö jokin hahmoista päiväkirjaa tai blogia?

PÄIVI HAANPÄÄ: AINA JOKU LÖYTÄÄ (ITSENSÄ)

MIETI

Mitä henkilöistä paljastuu pelkän puheen perusteella? Mitä joudut päättämään?

KOKEILE

Kirjoita tämä novelli (tai sen osa) uudelleen siten, että lisäät joukkoon kuvausta.

J. S. MERESMAA: KUTOJA

MIETI

Etsi termit, joita et tunne. Mistä päättelet, mitä ne tarkoittavat?

KOKEILE

Mieti ja kuvaile, millainen olisi ihmisen tai eläimen ja jonkin koneen yhdistelmä. Millaisia ominaisuuksia tällä hahmolla on? Voit miettiä ulkoisia piirteitä, taitoja ja luonnetta. Mitä tapahtuu, jos yhdistät kissan ja kaivinkoneen? Tai ihmisen ja auton? Voit myös piirtää.

RIINA KATAJAVUORI: SIKAVÄHÄN TÄHTIÄ

MIETI

Mitkä asiat ovat sinulle arkisia ja tuttuja, mitkä puolestaan vieraita ja outoja? Mitkä sinulle tutut asiat voivat näyttää muualta tulevan silmiin vieraalta? Mikä tähän vaikuttaa?

KOKEILE

Valitse jokin arkinen asia (esimerkiksi lumi tai hiekka) ja kuvaile sitä sellaiselle, joka ei ole koskaan nähnyt moista. Älä nimeä kuvailemaasi kohdetta vaan kokeile, tuntevatko muut sen kuvailusi perusteella.

MIKE POHJOLA: MUSTAVALKOINEN TYTTÖ

MIETI

Mitä kaikkea mustavalkoisuus voi tarkoittaa? Miten tulkitset sen tässä novellissa?

KOKEILE

Jatka tarinaa ja mieti, saako päähenkilö värinsä takaisin – jos saa, miten?

NELLI HIETALA: VARMAT MERKIT

MIETI

Millaisia päätelmiä teet ihmisistä heidän ulkonäkönsä perusteella? Teetkö oletuksia heidän harrastuksistaan, ammatistaan tai arvoistaan?

KOKEILE

Kirjoita lomamatkasta, todellisesta tai kuvitellusta. Mitä havainnoit? Miltä tuntuu? Mitä teet toisin kuin kotona?

HARRY SALMENNIEMI: IHMINEN

MIETI

Kuka novellin ihminen on? Millainen hän on?

KOKEILE

Kirjoita itsestäsi novellin tapaan siten, että kerrot, mitä et ole, mitä et tee ja niin edelleen.